

Onderwerp Vaststellen Strategisch Huisvestingsplan Onderwijs 2019-2022 (SHO) en Jaarlijks Onderwijshuisvestingsplan 2020 (JOP)	
Nummer	2019/842178
Portefeuillehouder	Botter, J.
Programma/beleidsveld	1.1 Onderwijs en sport
Afdeling	JOS
Auteur	Lelieveld, H.
Telefoonnummer	023-5113069
Email	hlelieveld@haarlem.nl
Kernboodschap	Voor de zomer 2019 is het aan de actualiteit en beschikbaar gestelde middelen aangepaste Strategisch Huisvestingsplan Onderwijs 2019 – 2022 behandeld in de commissie Samenleving. Echter, na het hoger uitvallen van de aanbesteding van het project Rudolf Steiner, is de nota teruggetrokken voor de Raad. Het nu voorliggende Strategisch Huisvestingsplan Onderwijs 2019 – 2022 (SHO) is aangepast aan de actuele marktprijzen. Dat betekent dat verdere prioritering van de plannen heeft plaatsgevonden. Dit beleidsplan houdt rekening met de capaciteitstoename door de groei van de stad en met actuele ontwikkelingen op het gebied van onderwijshuisvesting. Daarnaast wordt het Jaarlijks Onderwijshuisvestingsprogramma 2020 (JOP) ter besluitvorming aangeboden. Voor een aantal onderwijshuisvestingsvoorzieningen, te weten eerste inrichting met leermiddelen en meubilair, tijdelijke huisvesting, uitbreiding en renovatie, kunnen de schoolbesturen een beroep doen op de gemeente. Hiervoor kunnen schoolbesturen jaarlijks aanvragen indienen voor opname van voorzieningen in het Jaarlijks Onderwijshuisvestingsplan, kortweg JOP. Het college van B&W moet hierover voor het einde van februari een besluit nemen.
Behandelveorstel voor commissie	De commissie samenleving wordt verzocht advies te geven aan de raad over het voorstel van het college in paragraaf 2 en over de wijze van agendering van het raadsstuk in de raadsvergadering.
Relevante eerdere besluiten	- Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs van de gemeente Haarlem (2014/361046) - Vaststellen proces en onderdelen Strategisch Huisvestingsplan Onderwijs 2018 – 2022 (2017/194801) - Vaststellen uitwerking onderdelen Strategisch Huisvestingsplan Onderwijs 2018 – 2022 (2018/41031)

Besluit College d.d. 11 februari 2020	1. Het college stelt het voorstel aan de raad vast. 2. Het college besluit voorts, op grond van artikel 11 van de Verordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs 2015 het Jaarlijks Onderwijshuisvestingsplan 2020 vast te stellen en het gereserveerde budget ten laste van IP post 77.01 SHO Programmalijn Schalkwijk (€ 1.642.000) vrij te geven. 3. Het college besluit, op grond van artikel 93 WPO, artikel 91 WEC, artikel 76d WVO en artikel 11 van de Verordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs gemeente Haarlem 2015 tot het vaststellen van de volgende bekostigingsplafonds: a. Een bekostigingsplafond van € 435.000 voor het jaar 2020 voor de voorziening eerste inrichting onderwijsleerpakket en meubilair. b. Een bekostigingsplafond van € 600.000,- voor het jaar 2020 voor de voorzieningen aanvragen tijdelijke huisvesting en investeringen < € 100.000. c. Een bekostigingsplafond van € 17.000.000 voor de periode 2020 – 2022 voor de voorzieningen (vervangende) nieuwbouw, uitbreidingen en het geheel of gedeeltelijk in gebruik nemen van een bestaand gebouw voor het huisvesten van een school. de secretaris, de burgemeester,
Besluit Raad d.d. .... (wordt ingevuld door de griffie)	De raad der gemeente Haarlem, Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders, Besluit: 1. Het strategisch Huisvestingsplan Onderwijs (SHO) 2019 – 2022 vast te stellen. 2. Een krediet van € 15.361.000,- voor de kosten van de in het SHO opgenomen projecten beschikbaar te stellen, voor een bedrag van € 12.200.000 ten laste van IP post 77.01 Kadernota 2018 BO en voor een bedrag van € 3.161.000 ten laste van IP post 77.01 Kadernota 2018 VO. 3. Het verzoek om een onderzoek naar een brede onderwijsvoorziening in Schalkwijk en naar een grotere International School Haarlem in te trekken. 4. Vanuit IP Binnen- en buitensportaccommodaties (IP 81.30) € 480.000 bij te dragen aan het realiseren van de nieuwe gymzaal bij IKC Wijzer. de griffier, de voorzitter,

1. Inleiding

De gemeente is verantwoordelijk voor het bekostigen van onderwijshuisvesting van het primair, voortgezet en (voortgezet) speciaal onderwijs. Iedere gemeente heeft een zekere vrijheid in het vormgeven van deze verantwoordelijkheid, zolang voldaan wordt aan de zorgplicht. In Haarlem vormen de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs en het Strategisch Huisvestingsplan Onderwijs de basis waarop de zorgplicht wordt vormgegeven.

Het Strategisch Huisvestingsplan (SHO) 2018-2022 is in februari 2018 als informatienota aangeboden aan de commissie. Met de schoolbesturen heeft overleg plaatsgevonden over de in het SHO opgenomen beleidsagenda onderwijshuisvesting. De financiële consequenties zijn vervolgens opgenomen in de Kadernota 2018. Het SHO is intussen geactualiseerd aan de planning en de beschikbare middelen en wordt ter besluitvorming voorgelegd aan de gemeenteraad.

Het SHO vindt haar uitvoering in de Jaarlijkse Onderwijshuisvestingsplannen (JOP's). Haarlemse schoolbesturen kunnen aanvragen indienen voor dit jaarlijkse plan. Het JOP kent een aantal onderdelen: aanvragen voor eerste inrichting onderwijsleerpakket en meubilair, aanvragen voor investeringen en aanvragen voor tijdelijke huisvesting. De procedure is gebaseerd op de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Haarlem 2015 (verder: verordening). De verordening vindt haar grondslag in de Wet op het Primair Onderwijs, Wet op het Voortgezet Onderwijs en Wet op de Expertise Centra. De raad stelt tijdens de begrotingsvergadering het bekostigingsplafond vast voor de in het JOP aangevraagde vergoedingen voor voorzieningen die in het daaropvolgende kalenderjaar kunnen worden uitgevoerd. Op grond van artikel 11 van de verordening is het college bevoegd het JOP 2020 vast te stellen. Voordat het college van B & W het JOP vaststelt, zijn de schoolbesturen in een overleg in de gelegenheid gesteld hun zienswijze over de voorgenomen inhoud van het JOP naar voren te brengen.

2. Voorstel aan de raad

Het college stelt de raad voor:

1. Het Strategisch Huisvestingsplan Onderwijs (SHO) 2019 – 2022 vast te stellen.
2. Een krediet van € 15.361.000,- voor de kosten van de in het SHO opgenomen projecten beschikbaar te stellen, voor een bedrag van € 12.200.000 ten laste van IP post 77.01 Kadernota 2018 BO en voor een bedrag van € 3.161.000 ten laste van IP post 77.01 Kadernota 2018 VO.
3. Het verzoek om een onderzoek naar een brede onderwijsvoorziening in Schalkwijk en naar een grotere International School Haarlem in te trekken.
4. Vanuit IP Binnen- en buitensportaccommodaties (IP 81.30) € 480.000 bij te dragen aan het realiseren van de nieuwe gymzaal bij IKC Wijzer.

3. Beoogd resultaat

Met de vaststelling van het Jaarlijks Onderwijshuisvestingsplan 2020 wordt uitvoering gegeven aan de wettelijke zorgplicht voor de onderwijshuisvesting. Het Strategisch Huisvestingsplan Onderwijs (SHO) 2019 – 2022 is een nieuw, door de raad vastgesteld beleidsplan op het gebied van onderwijshuisvesting.

4. Argumenten

1. Dit besluit past in het ingezet beleid binnen programma 1.1 Onderwijs en sport

De gemeente is ervoor verantwoordelijk te voorzien in voldoende onderwijshuisvesting, inclusief gymzalen ten behoeve van het onderwijs. In het SHO is opgenomen op welke manier de gemeente de te verwachten groei van het aantal leerlingen denkt op te vangen door uitbreiding en vernieuwing van de onderwijshuisvestingscapaciteit. De vaststelling van het JOP draagt bij aan het voldoen aan de zorgplicht voldoende onderwijshuisvestingscapaciteit te realiseren.

2. Het SHO is aangepast aan de beschikbaar gestelde middelen en de actuele planning

Bij de Kadernota 2018 zijn voor het minimumscenario middelen beschikbaar gesteld. Daarnaast zijn de marktprijzen in de bouw sterk gestegen. Dit betekent dat in de planning hiermee rekening moet worden gehouden. Bovendien vinden sommige ontwikkelingen sneller plaats en andere juist langzamer. Op basis hiervan is samen met de schoolbesturen een nieuwe prioritering gemaakt. Dit betekent wel dat een aantal projecten zijn doorgeschoven naar de periode na 2022. Er moet rekening mee worden gehouden dat voor deze projecten alsnog financiering beschikbaar gesteld moet worden na 2022.

Om eventuele verdere tegenvallers in de bouwpreizen op te vangen, wordt voorgesteld een stelpost van € 1.700.000 in te stellen. Daarnaast wordt voorgesteld een stelpost van € 631.000 in te stellen om eventuele onvoorziene zaken, versnellingen of strategische aankopen te kunnen uitvoeren.

3. De JOP-aanvragen zijn getoetst aan de Verordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs.

De verordening beschrijft hoe en voor welke zaken schoolbesturen een aanvraag voor onderwijshuisvesting kunnen indienen. Voor het JOP 2020 zijn door de schoolbesturen in totaal 34 aanvragen ingediend, verdeeld over de categorieën eerste inrichting, tijdelijke huisvesting en investeringen. Aan de hand van de verordening zijn de aanvragen getoetst en beoordeeld. Deze beoordeling geeft de volgende uitkomst:

Eerste inrichting

Elf aanvragen betreffen een aanvraag voor uitbreiding van de eerste inrichting en het onderwijsleerpakket. Deze aanvragen worden berekend aan de hand van het aantal leerlingen en wordt toegekend in vierkante meters. Voorgesteld wordt alle aanvragen toe te wijzen voor een totaalbedrag van € 372.360. Hiermee is in de begroting 2020 rekening gehouden. Samen met een in

2019 aangevraagde en toegekende voorziening die in 2020 wordt uitbetaald (inrichting gymzaal Rudolf Steiner College) gaat het om € 435.000.

Tijdelijke huisvesting en investeringen

Totaal 23 aanvragen hebben betrekking op tijdelijke huisvesting en investeringen. Hiervan wordt voorgesteld er 13 volledig toe te kennen, 6 deels toe te kennen en 4 af te wijzen.

4. Gezien de financiële positie van de gemeente wordt afgeraden de onderzoeken naar een VO-voorziening in Schalkwijk en een grotere ISH nu uit te voeren

De Commissie Samenleving heeft gevraagd om een onderzoek naar een grotere International School Haarlem en naar een brede onderwijsvoorziening voor voortgezet onderwijs in Schalkwijk. Het uitvoeren van deze onderzoeken zal ook de indruk wekken dat bij een positieve uitkomst de gemeente ook zal overgaan tot investering in deze voorzieningen. Gezien de financiële positie van de gemeente is dat op dit moment niet realistisch.

5. Het JOP 2020 en het SHO 2019-2022 zijn besproken met schoolbesturen.

In het 'op overeenstemming gericht overleg' Primair Onderwijs en Voortgezet Onderwijs Haarlem (BOPOH / BOVOH) op 30 oktober 2019 en 13 januari 2020 is gesproken over het SHO 2019-2022 en het JOP 2020. Van de 17 schoolbesturen die in Haarlem scholen hebben, waren er 10 vertegenwoordigd in het overleg van 30 oktober 2019. Deze 17 schoolbesturen vertegenwoordigen verder 67 van de 77 scholen in Haarlem. Op 30 oktober is een zestal vragen ter sprake gekomen waarop antwoord moest komen voordat het SHO 2019-2022 en het JOP 2020 definitief besproken konden worden. In de periode november 2019 – half januari 2020 is gewerkt aan de beantwoording hiervan. De vragen en antwoorden zijn bij dit raadsstuk gevoegd. De beantwoording van de vragen en de aanpassingen in het SHO 2019-2022 zijn op 13 januari 2020 met de schoolbesturen besproken. Op 13 januari waren eveneens 10 schoolbesturen vertegenwoordigd. De overige schoolbesturen hebben geen schriftelijke reactie ingestuurd.

Het algemene gevoel bij een deel van de aanwezige schoolbesturen was dat door de gemeente te weinig geld beschikbaar wordt gesteld voor onderwijshuisvesting in de periode 2019-2022. Zij wijzen er op dat er een grote vraag is naar capaciteitsuitbreiding, vernieuwing en verduurzaming. Bovendien leidt het doorschuiven van projecten naar de toekomst naar een grote investeringsvraag voor de periode na 2023. Het is onzeker of aan deze investeringsvraag door de gemeente invulling gegeven kan worden. De schoolbesturen geven echter ook aan dat het belangrijk is dat met de beschikbare middelen zo snel mogelijk uitvoering wordt gegeven aan de in het SHO opgenomen plannen. Een schoolbestuur heeft expliciet aangegeven een zienswijze mee te willen geven. Het gaat daarbij om:

- Dunamare:

Voor het JOP 2020 heeft Dunamare een aanvraag ingediend voor een bijdrage in de kosten voor het verbouwen van het Sterren College. Vanwege de keuze van Dunamare om de Daaf Geluk, Paulus

Mavo en Sterren College te laten fuseren tot het Spaarne College en het gebouw van het Sterren College hiervoor te gebruiken, moet dit gebouw worden aangepast. De aanpassingen zijn verdeeld in 4 categorieën, te weten zorg, kleinschaligheid en veiligheid, onderwijs (kleine klaslokalen) en overig. Dunamare heeft aan de gemeente gevraagd de kosten voor de onderdelen kleinschaligheid en onderwijs (kleine klaslokalen) voor rekening te nemen voor een totaalbedrag van ca. € 1,8 miljoen.

Bij de beoordeling van de aanvraag heeft de gemeente aangegeven dat de verbouwing in principe een zaak voor Dunamare is. De samenvoeging van de scholen is een keuze van Dunamare om de leegstand in het Sterren College terug te dringen en om een aantal wettelijke tekortkomingen van de Paulus Mavo op te lossen. Ook zijn er door de samenvoeging kansen op onderwijsinhoudelijk en onderwijs-zorg gebied. Echter, omdat het gebouw van de Paulus Mavo hierdoor vrij zou komen, heeft de gemeente Dunamare aangegeven wel mee te willen denken over een mogelijke bijdrage.

De vraag is of de Verordening onderwijshuisvesting wel een grond geeft voor een bijdrage in deze interne verbouwing. Uitsluitend kosten voor huisvestingsvoorzieningen in de zin van de wet en de verordening komen voor rekening van de gemeente. Dunamare is van mening dat de verordening de gemeente verplicht tot het doen van een bijdrage in het kader van de voorziening 'in gebruik name bestaand gebouw'. De gemeente is van mening dat Dunamare niet voldoet aan de noodzaak zoals opgenomen in de verordening, omdat medegebruik mogelijk is.

Toch willen we een bedrag van € 604.000 toe kennen. Deze is als volgt berekend. Als gevolg van de verbouwing van het Sterren College, wordt een aantal praktijklokalen verbouwd tot theorielokalen. Hierdoor nemen weliswaar de werkelijke vierkante meters niet toe, maar de praktische vierkante meters wel. In een groot praktijklokaal kunnen meerdere theorielokalen worden gerealiseerd waardoor op dezelfde oppervlakte meer leerlingen kunnen worden gehuisvest. Die fictieve toename van het aantal vierkante meters hebben we berekend en maal 50% van de nieuwbouwkosten die we op dit moment hanteren gedaan (50% van € 2.500). We gaan uit van 50% omdat deze meters niet nieuw hoeven worden gebouwd.

Bij het bekend maken van de concept toekenning aan Dunamare heeft haar bestuurder laten weten het niet eens te zijn met deze toekenning. Dunamare wil het volledig aangevraagde bedrag ontvangen. Naar aanleiding hiervan zijn we nog tweemaal met elkaar in gesprek gegaan om te zien of we er uit konden komen. Dat is helaas niet gelukt. Tot slot hebben juristen van de gemeente en Dunamare elkaar gesproken op vrijdag 31 januari 2010. Het resultaat hiervan is dat argumenten en standpunten zijn uitgewisseld maar dat dit vooralsnog niet heeft geresulteerd in een compromis.

De door de gemeente toegezegde bijdrage is wel gekoppeld aan volledig uitvoeren van de verbouwing en het volledig realiseren van de fictieve extra vierkante meters waarop de bijdrage is gebaseerd, om mogelijk te maken dat de Paulus Mavo geheel in het gebouw van het Sterren College

wordt ondergebracht. Dunamare heeft echter aangegeven dat zonder de gevraagde bijdrage van de gemeente de verbouwing mogelijk niet volledig uitgevoerd kan worden. In dat geval moet een deel van de leerlingen van het nieuwe Spaarne College plus de leerlingen van de Internationale Schakelklas alsnog onderwijs volgen in het gebouw van de Paulus Mavo. In dat geval komt het gebouw niet beschikbaar t.b.v. de International School Haarlem.

Dunamare heeft aangekondigd tegen de gedeeltelijke afwijzing bezwaar te maken. Bovenstaande zienswijze leidt er niet toe dat het SHO en het JOP niet vastgesteld kunnen worden. Het overleg tussen gemeente en schoolbesturen is een 'op overeenstemming gericht overleg'; het hebben van overeenstemming is niet noodzakelijk om door te gaan met het proces. Het is een goed recht voor schoolbesturen om bezwaar te maken tegen een gemeentelijk besluit. Hieraan voorafgaand is veelvuldig overleg geweest tussen gemeente en de verschillende schoolbesturen, zowel individueel als in gezamenlijk verband.

6. De nieuwe gymzaal bij IKC Wijzer wordt geschikt gemaakt voor modern bewegingsonderwijs en verenigingsgebruik na schooltijd

In het Strategisch Huisvestingsplan Onderwijs is de uitbreiding van de school IKC Wijzer opgenomen. Binnen deze plannen is ook nieuwbouw van de gymzaal opgenomen. Vanuit het IP sport binnen- en buitensportaccommodaties is rekening gehouden met aanvullende budget. Vanuit deze middelen is het mogelijk om de gymzaal groter (308 m² i.p.v. 256 m² vloeroppervlak) en hoger (7 meter i.p.v. 5 meter) te bouwen. Ook kan dan een grotere berging worden gerealiseerd. Hierdoor wordt de gymzaal beter geschikt voor modern bewegingsonderwijs en verenigingsgebruik na schooltijd.

7. Financiën

De planning van de uitvoering van de huisvestingsprojecten houdt rekening met de beschikbaar gestelde financiën. Bij de Kadernota 2018 is voor 2019 tot en met 2022 jaarlijks € 4 miljoen beschikbaar gesteld voor het basisonderwijs en € 2,75 miljoen voor het voortgezet onderwijs. Dit wordt opgeteld bij de reeds in andere SHO's beschikbaar gestelde middelen die nog niet verdeeld waren. Voor de jaren 2020 t/m 2022 is in totaal € 17 miljoen beschikbaar in het investeringsplan. De in deze nota voorgestelde kredietbesluiten passen binnen de gereserveerde middelen.

Het JOP 2020 is onderdeel van het SHO 2019-2022. De programmering van het SHO en JOP is voorzien van ramingen voor investeringen, dekkingsmiddelen en resterende jaarlijkse kosten voor de lopende begroting. De aangevraagde voorzieningen voor het JOP 2020 zijn verwerkt en opgenomen in de begroting van 2020. De geplande investeringen worden afgeraamd van de stelposten en specifiek benoemd in het Investeringsplan bij de eerstvolgende actualisatie. Vanuit een lange termijnperspectief is de investeringsagenda, zoals die is opgenomen in het SHO, de leidraad voor andere toekomstige onderwijshuisvestingsprojecten.

Kosten JOP 2020: investeringen en exploitatie

Onderdelen t.l.v. de exploitatie	Budget	Dekking
Eerste inrichting	€ 372.360	Beleidsveld 1.1 Onderwijs en Sport.
Tijdelijke huisvesting en investeringen < € 100.000	€ 535.076	Beleidsveld 1.1 Onderwijs en Sport.

Investerings JOP 2020

Project	Start uitvoering	Sector	Omschrijving	(aanvullend) budget incl. BTW
Permanente uitbreiding Coornhert	2023	VO	Toekennen voorbereidingskrediet van 5% van het budget opgenomen in het SHO	€ 190.000
Geschikt maken gebouw Sterren College	2020	VO	Toekennen bijdrage in het aanpassen van het gebouw van het Sterren College t.b.v. Spaarne College	€ 604.000
Vervangen semipermanent lokaal ECL door permanente uitbreiding	2020	VO	Totaalbudget voor het vervangen van deze lokalen voor permanente uitbreiding (200 m²)	€ 500.000
Huisvesting ISH, vermoedelijk in het gebouw van de Paulus Mavo	2020	VO&PO	Toekennen verbouwingskosten t.b.v. huisvesting van de ISH	€ 2.000.000
Vervangen 5 semipermanente lokalen Zonnewijzer door permanente uitbreiding	2020	PO	Totaalbudget voor het vervangen van deze lokalen voor permanente uitbreiding (125 leerlingen, 629 m² BVO)	€ 1.573.000
Uitbreiding Mgr. Huibersschool	2021	PO	Totaalbudget voor de permanente uitbreiding van de school met 5 lokalen (125 leerlingen, 629 m² BVO)	€ 1.652.000
Nieuwbouw gymzaal Mgr. Huibersschool (IKC)	2020	PO	Totaalbudget voor de nieuwbouw van een gymzaal bij	€ 1.263.000 + € 480.000

Wijzer)			deze school (505 m ² BVO)	vanuit sport
Vervangende nieuwbouw de Verbeelding	2020	PO	Totaalbudget voor de nieuwbouw van de school (225 leerlingen, ca. 1.300 m ² BVO)	€ 3.330.000
Nieuwbouw De Wijde wereld	2020	PO	Toekennen voorbereidingskrediet van 5% van het budget opgenomen in het SHO	€ 158.000
Nieuwbouw De Globe	2020	PO	Toekennen voorbereidingskrediet van 5% van het budget opgenomen in het SHO	€ 313.000
Nieuwbouw De Wadden Boerhaave	2020	PO	Toekennen voorbereidingskrediet van 5% van het budget opgenomen in het SHO	€ 313.000
			Totaal PO	€ 9.602.000
			Totaal VO	(+ € 480.000 vanuit sport) € 2.294.000

Overige investeringen SHO 2019-2022

Project	Start uitvoering	Sector	Omschrijving	(aanvullend) budget incl. BTW
Permanente uitbreiding Schoter	2021	VO	Verhoging budget i.v.m. hogere marktprijzen (2.611 m ² BVO)	€ 1.632.000
Bouwrijp maken grond uitbreiding Schoter	2021	VO	Niet eerder opgenomen voorziening	€ 300.000
Renovatie Stedelijk Gymnasium	2021	VO	Verhoging budget i.v.m. hogere marktprijzen (50% van 3.300m ² BVO)	€ 532.000
Extra bijdrage fietsenkelder	2021	VO	De nieuwe fietsenkelder onder de sporthal wordt halfverdiept aangelegd en	€ 200.000

sporthal Sportweg			is ook t.b.v. het Schoter. Hierover heeft reeds besluitvorming plaatsgevonden	
Aardgasvrij maken Cruquius	2020	PO	Ophogen van het eerder toegekende investeringsbedrag om de Cruquius aardgasvrij te maken	€ 22.000
Aardgasvrij maken Molenwiek Dalton	2019	PO	Ophogen van het eerder toegekende investeringsbedrag om de uitbreiding van de Molenwiek Dalton aardgasvrij te maken	€ 100.000
Stelpost tegenvallers en ontwikkeling marktprijzen	n.v.t.	PO/VO	Creëren van een stelpost waarmee het college bevoegd is te besluiten tot kredietverlening om eventuele tegenvallers te betalen tot het maximum van de stelpost	€ 1.700.000
Stelpost strategische aankopen, versnellingen en onvoorzien	n.v.t.	PO/VO	Creëren van een stelpost waarmee het college bevoegd is te besluiten tot kredietverlening om eventuele versnellingen, onvoorziene zaken of aankoop panden (binnen de geldende beleidskaders) te betalen tot het maximum van de stelpost	€ 631.000
			Totaal PO Totaal VO Totaal stelposten	€ 122.000 € 2.664.000 € 2.331.000

5. Risico's en kanttekeningen

1. Ontwikkeling bouwkosten

In 2018 is afgesproken de ontwikkeling van de bouwkosten te volgen en hierover aan de raad te rapporteren. De laatste grote aanbesteding was die van het Rudolf Steiner. Aan de hand daarvan zijn de prijzen geactualiseerd. Voor de jaren na 2020 houden we rekening met een prijsstijging van 5% per jaar. De tijd zal uit moeten wijzen of dat de werkelijkheid benadert. Om dit risico op te vangen wordt voorgesteld de stelpost van 10%, € 1.700.000 in te stellen.

2. Duurzaamheidseisen

Binnen de nu vast te stellen hogere normbedragen, kunnen veel van de duurzaamheidseisen worden ingevuld. Zo kunnen binnen deze normbudgetten het Rudolf Steiner College en de Rudolf Steinerschool aardgasvrij gerealiseerd worden. Echter, wanneer de eisen verscherpt worden en/of de prijzen verder stijgen, moeten wellicht keuzes gemaakt worden aan welke duurzaamheidseisen en – wensen wel of niet tegemoet gekomen kan worden.

Nieuwbouw moet aardgasvrij gerealiseerd worden. Bovendien worden er ook op ander gebied steeds meer eisen aan duurzaamheid gesteld. Zo is er de (B)ENG-norm ((Bijna) Energieneutrale Gebouwen) die per 1 januari 2021 verplicht wordt gesteld. Hoewel de precieze vereisten nog niet bekend zijn, is de kans groot dat dit leidt tot hogere investeringslasten, waarvoor de gemeente niet door het Rijk wordt gecompenseerd. Sommige eisen zijn (deels) terug te verdienen in de exploitatie, maar andere ook niet. Over terug te verdienen investeringen moeten afspraken met schoolbesturen worden gemaakt over een eigen bijdrage. Daarnaast wordt door de VNG bij het Rijk gelobbyd voor ene hogere rijksvergoeding. Gemeente Haarlem levert daarvoor input aan.

Aan de andere kant geldt dat duurzaamheidseisen niet alleen een financiële component hebben. Het verminderen van de uitstoot van broeikasgassen is van groot maatschappelijk belang. En juist bij scholen is het een kans om deze duurzame grondhouding meteen door te geven aan de volgende generaties.

3. Uitbreiding van de onderwijshuisvestingscapaciteit en het bouwen van nieuwe scholen leidt tot hogere OZB-lasten

Wettelijk gezien is de gemeente verantwoordelijk voor het betalen van de OZB (zowel eigenaren als gebruikersdeel) van de scholen. Het vergroten van de onderwijshuisvestingscapaciteit en het bouwen van nieuwe scholen leidt tot hogere OZB-lasten voor de gemeente op het gebied van onderwijshuisvesting. Aan de andere kant leidt dit ook tot hogere OZB-inkomsten voor de gemeente. Per saldo is er dus sprake van een budgettair neutraal effect. Wanneer de baten en lasten bekend zijn, zullen deze in de daaropvolgende bestuursrapportage (neutraal) bijgesteld worden.

4. Doorschuiven van projecten betekent hogere investeringslasten in de toekomst

In het SHO is een doorkijk opgenomen voor de periode 2023-2026. Hierin zijn de doorgeschoven projecten opgenomen maar ook de projecten die we op dit moment al zien aankomen. De lijst is daarmee nog niet volledig. Bovendien is deze ook afhankelijk van de daadwerkelijke leerlingengroei. Echter, los van de leerlingengroei speelt er ook een vervangingsvraag. Op basis van de huidige bekende (nog niet complete) gegevens komen we op een gewenst investeringsniveau van ruim 100 miljoen euro in de periode 2023-2026. Dit wordt ter afweging voorgelegd bij de Kadernota 2021.

5. Dunamare is het niet eens met de voorgenomen toekenning voor de aanvraag voor de verbouwing van het gebouw van het Sterren College t.b.v. het Spaarne College.

De toelichting hierop staat bij argument 5 en de zienswijze van Dunamare is bijgevoegd als bijlage.

6. Uitvoering

- De genoemde onderwijshuisvestingsprojecten worden de komende jaren uitgevoerd. De daadwerkelijke realisatie daarvan is onder meer afhankelijk van de daadwerkelijke

capaciteitsvraag, de voortgang van de ontwikkelzones en woningbouw en de financiële ruimte. Jaarlijks vragen de schoolbesturen de huisvestingsvoorzieningen aan en hierover wordt door het college besloten in het Jaarlijks Onderwijshuisvestingsplan (JOP). De financiële consequenties hiervan worden jaarlijks in de begroting opgenomen.

- De nulmeting voor de schoolgebouwen, zoals aangekondigd in het kwaliteitskader, wordt in de eerste helft van 2020 uitgevoerd. Op basis hiervan wordt een rangorde worden bepaald van schoolgebouwen die gerenoveerd of vervangen moeten worden. De resultaten hiervan worden gebruikt voor de opstelling van het nieuwe SHO 2023 – 2026.
- Ondertussen worden op het gebied van duurzaamheid al goede stappen gezet. Zo zijn de eerste scholen al aardgasvrij gemaakt (Argonauten, Cruquius en de uitbreiding van de Molenwiek) en worden het komende jaar het Rudolf Steiner College, de Rudolf Steinerschool en de gymzaal Phoenixstraat aardgasvrij gerealiseerd. Op deze gymzaal wordt bovendien een groendak aangebracht. Verder zijn er op dit moment minstens 1.520 zonnepanelen op schooldaken aangebracht. Over verschillende schooldaken worden op dit moment gesprekken gevoerd. Ook voeren schoolbesturen op eigen initiatief energiebesparende maatregelen uit, zoals het aanbrengen van ledverlichting.

7. Bijlagen

1. JOP 2020
2. SHO 2019-2022
3. Vragen en antwoorden over het SHO 2019-2022
4. Notitie onderwijshuisvesting
5. Zienswijze Dunamare